

Тема: Окуу процессинде теориялык билимдерди жана практикалык көндүмдөрдү интеграциялоо

Интеграция-(лат. integer – толук, бүтүн, бузулбаган) – бүтүндүктү көздөгөн процесс же иш-аракет; биригүү, кошулуу, биримдикти кайрадан түзүү.

Орто кесиптик билим берүү системасы (КББ) чыныгы кесиптик ишмердүүлүккө даяр, теориялык билимге гана эмес, практикалык көндүмгө да ээ адистерди даярдоого багытталган. Технологиянын тез өнүгүшү жана эмгек рыногунун талаптарынын өзгөрүшү менен кадрларды даярдоого болгон мамилени жаңылоо зарылчылыгы келип чыгууда.

Кесиптик орто билим берүүдө окутуунун теориялык даярдыгы менен практикалык көндүмдөрдү эффективдүү айкалыштыруусу маанилүү, бул студенттерге билимди гана эмес, келечектеги кесибинде ийгиликтүү колдонууга мүмкүндүк берет. Практика менен теория жанаша жүрүп, компетенттүү адистерди калыптандырууга шарт түзүүгө тийиш.

Орто кесиптик билим берүү системасынын негизги максаттарынын бири – окуусун аяктагандан кийин дароо эле өз кесиби боюнча натыйжалуу иштей ала турган адистерди даярдоо. Теориялык негиз негизги процесстерди жана мыйзам ченемдүүлүктөрдү түшүнүүгө негиз түзөт, бирок практикалык көндүмдөр болбосо, бул негиз натыйжасыз бойдон калууда.

Теориялык билимдер кесиптик ишмердүүлүктөн реалдуу мисалдар жана студенттерге алган билимдерин реалдуу шарттарда колдонууга мүмкүндүк берүүчү практикалык көнүгүүлөр менен бекемделиши керек.

Орто кесиптик билим берүү мекемелеринде окутуунун заманбап ыкмалары теория менен практиканын интеграциясына багытталган. Бул жогорку квалификациялуу адистерди даярдоого өбөлгө түзгөн маанилүү аспект. Практикалык сабактар теориялык жактан алган билимдерин гана кайталабастан, студенттерге профессионалдык куралдарды өздөштүрүүгө, көйгөйлөрдү чечүүгө жана реалдуу кырдаалдарда чечим кабыл алууга үйрөнүүгө шарт түзүшү керек.

Мындай ыкма студенттерге келечектеги кесиби боюнча теориялык түшүнүккө ээ болбостон, өз ишинде колдоно ала турган көндүмдөрдү калыптандырууга мүмкүндүк берет.

Теория менен практиканы окуу процессине киргизүүдө мугалимдин ролу чоң. Ал билимдин булагы гана болбостон, студенттерге теориялык билимди практикада колдонууга жардам берүүчү насаатчы болууга тийиш. Окуучуларды процеске активдүү катыштырмайынча натыйжалуу окутуу

мүмкүн эмес, ошондуктан мугалим үчүн теориялык сабактар менен тыгыз байланышта боло турган практикалык иш үчүн шарттарды түзүү маанилүү.

Бул практикалык тапшырмаларды аткаруу же реалдуу долбоорлорго, стажировкага же лабораториялык иштерге катышуу болушу мүмкүн.

Орто кесиптик билим берүү системасында теория менен практиканын ийгиликтүү интеграциясынын мисалы катары долбоордук иш-чараларды колдонуу болуп саналат. Мындай долбоорлор аркылуу студенттер теориялык билимдерин конкреттүү практикалык маселелерди чечүү үчүн колдоно алышат.

Мисалы, экономика факультетинин студенттери бизнес-план иштеп чыгышы же экономика жана бухгалтердик эсеп боюнча билимдерди колдонуу менен реалдуу компаниянын финансылык анализин жүргүзө алышат. Мындай долбоорлордо алар теориялык билимдерин тереңдетип гана тим болбостон, реалдуу маалыматтар менен иштөөнү, командада өз ара аракеттенүүнү жана практикалык чечимдерди иштеп чыгууну үйрөнүшөт.

Дагы бир мисал катары лабораториялык иштерди жана практикалык көнүгүүлөрдү колдонуу студенттерге келечектеги кесибине керектүү ыкмаларды, каражаттарды жана технологияларды практика жүзүндө колдонууга мүмкүнчүлүк берет. Инженердик студенттер үчүн бул саламаттыкты сактоо студенттери үчүн жабдуулар менен иштөө, бул медициналык процедураларды аткаруу же медициналык технологияларды колдонуу болушу мүмкүн;

Теория менен практиканын интеграциясы заманбап технологияларды жана окутуу методдорун активдүү колдонууну да камтыйт. Мисалы, билим берүү процессинде реалдуу профессионалдык кырдаалдарды моделдоо жана студенттерге реалдуу жашоого жакын шарттарда чечим кабыл алууга мүмкүнчүлүк берген процесстер, компьютердик программалар жана онлайн курстар камтылышы мүмкүн.

Бул практикалык окутуу убакыттын же ресурстардын олуттуу инвестициясын талап кылган аймактарда өзгөчө маанилүү. Заманбап билим берүү технологиялары виртуалдык лабораторияларды түзүүгө мүмкүндүк берет, анда студенттер реалдуу жашоодо коркунучтуу же жетүү кыйын болушу мүмкүн болгон процесстерди жана операцияларды үйрөнө алышат.

Бирок, теория менен практиканын интеграциясы жаңы технологияларды колдонууну гана эмес, окутуунун жаңы ыкмаларын иштеп чыгууну да талап кылат. Студенттер тапшырмаларды гана аткарбастан, алардын келечектеги кесиптик ишмердүүлүгү үчүн маанисин түшүнүүсү маанилүү. Мугалимдер теориялык билимдер турмушта кандайча колдонуларын түшүндүрүп,

практикалык тапшырмалар үчүн контексти түзүү боюнча жигердүү иштеши керек.

Тапшырмалар студенттер теориялык жактан үйрөнгөн нерселери менен практикада аткарган иштеринин ортосундагы байланышты көрө ала тургандай түзүлүшү керек.

Теория менен практиканын интеграциясын ишке ашыруу иш берүүчүлөр жана кесиптик бирикмелер менен тыгыз кызматташууну да талап кылат.

Ишканалар менен кызматташуу мугалимдерге кесиптердин учурдагы талаптарын жана стандарттарын эске алууга, ошондой эле окуу процессинин ажырагыс бөлүгү болгон такшалуудан жана практикадан өтүү үчүн шарттарды түзүүгө мүмкүндүк берет.

Ийгиликтүү өз ара аракеттенүүнүн мисалы катары өнөктөш уюмдардын базасында уюштурулган билим берүү практикасы боло алат, мында студенттер реалдуу тапшырмалар менен иштеп, кийин өздөрүнүн кесиптик ишмердигинде колдоно ала турган тажрыйбага ээ боло алышат.

Орто кесиптик билим берүүнүн окуу процессине теория менен практиканын интеграциясы да окуучулардын командада иштөө, белгисиздик шартында чечим кабыл алуу, коммуникация жана инсандар аралык мамиле жасоо жөндөмдөрүн өнүктүрүү сыяктуу критикалык компетенциялардын калыптанышына өбөлгө түзөт.

Окуу процессинин жүрүшүндө студенттер чыныгы көйгөйлөргө жана кыйынчылыктарга туш болушат, бул аларга техникалык гана эмес, ошондой эле кандайдыр бир кесипте маанилүү роль ойногон жумшак көндүмдөрдү да алууга жардам берет.

Ошентип, орто кесиптик билим берүү системасында теория менен практиканы интеграциялоо жогорку квалификациялуу адистерди даярдоонун маанилүү жана зарыл шарты болуп саналат.

Бул студенттерге өз кесибинин теориялык аспектилерин гана терең үйрөнбөстөн, турмушта колдоно ала турган практикалык көндүмдөрдү да алууга мүмкүнчүлүк берет. Заманбап окутуу ыкмаларын киргизүү жана иш берүүчүлөр менен жигердүү кызматташуу ишке даяр квалификациялуу жана суроо-талапка ээ адистерди калыптандырууга шарттарды түзөт.